

9. ԽՈՐԹ ԱՆՊՈՐ ԽՈՐԹ ՔՈՒՐԸ

Իլալ ա լիլալ մին մարթ, մին կնեզյ, Մարթին անումը Հաշի Սայաթ ա իլալ, կնգանն էլ՝ հանում: Տահանց խոխա լի իլալ: Տըհսալ ըն, վար առանց խոխա կըրըլական ըն կըհնան, քըլ-նանցալ ըն պո՛ղոտան մին ախճիզյ պիրալ, անումը տիրալ Փարի: Մտածալ ըն, վար մին տղա էլ պըհրին, վար քուր ու ախպըհր տանան: Քյիննամ ըն մի տղա յեկ պերում, անումը տինում Մահամադ:

Անց ա կենում մին քանի տարե, ախճիզյը նան տղան մըծա-նում ըն, փըսըկվելի տանում: Կյարուքը վար կյամ ա, հանրն ու մարը հր ըն կըհնում, քյինամ սարը՝ տավարը պահեն:

Օրերից մին օր տղան հր ա կըհնում, թա քյինն քըզարան տես-տեն ինքյ օնե: Մին ուխտնասուն տըրեկան կնեզյ ասում ա.

—Ա՛ տղա հեյ, քու հանր մըհոնե, մին վըհնը կաց:

—Նանե, հինչ ը՞ս տսում:

—Ատղա Մահամադ, էտ ա մըծացալ ըս, մըհծ մարթ տանալ, խե փըսակվում ըր՞ս:

—Նանե, հնիր օ՞գիմ:

—Մեր Փարին օգի:

—Վայ, նանե, պա նա իմ քուր ա:

—Շատ ըս սըխալ, քու քուր լի, նա փլանքյանին ախճիզյն ա, տու՝ փըլանքյանին տղան:

Տղան կյամ ա տոն, ասում.

—Փարի, ես քրեզ օգում ում:

—Համուք չի՞ քրեզ, հինչ ղա՞լաք ըս անում, մեր հայու-
թյունումը տի պան չի կա:

Ըլթաւան յոր ա օնում, տամ, տղեն կլիսը ճըղում:

Օրերից մին օր տղան ըսկանում ա, վար հարն ու մարը սա-
րան կյամ ըն: Վաղ ա տամ քլընամ ըռլնեն, կլիսը պտատած:
Հարը-մարը վար տընսնամ ըն, հըրցուկորց ըն անում, խըն՝ տը-
հընց ա: Տղան ասում ա.—Սաղ օրը տըղեքլը նի տառած տոնը,
ասում ում խըն պե՞րում ըս, թըխալ ա կլիսը ճըղալ: Հարը-մարը
ասում ըն.—Վար իտի յա, թող նա մեր աշկեն ըրվա հուշ, քլընա՞
մինչև մեր կլալը տար մին օրան ծմակում տեն քըցի, եք:

Տըղան կյամ ա ըխճիկանը յոր օնում, տանում մին խոր ծմա-
կում շորերը հանում, պա՞ց թողում:

Ժուկ ա անց կենում, ժամանակ ա անց կենում, թաքավըրեն
տըղա Ալիխանն ուրան շընեքավը քլինամ ա վըրս: Նա ծըմակըն
մալին տընսնում ա մին ղա՞լանգլ ախճիգլ, յոր ա օնում, պերում
տոն, ինքլը տրան օգում:

Վար մին քանի վախտ անց ա կընում, տահանց ինն՝ ա
էրկու խոխա: Փարին շատ ա բիքլիփանում: Ալիխանը ասում ա.
—Խըն՝ բեքլիփ ըս: Ասում ա.—Դե քլընամ ըմ իմ ծընողեն տես-
նամ: Ալիխանը եր ա կընում, երեսուն սալգաթ նըհտը տինն՝,
Փարին էլ յոր ըն օնում, քլինամ: Շատ ըն քլինամ, թա խընգլ,
մին ծըմակավ քլընալիս մըթնում ա: Տահանք քիշերը տեղ կենում
ըն: Սալգաթեն լոխ քոն ըն ինն՝, մինը պահակ ա վընենը կըն-
ում: Փարին զաթթին ա ինն՝: Պահակ սալգաթն ասում ա.

—Փարի, եք ուրիշ նըհտ խաղ անենքլ:

—Զէ՛, ես թաքավըրու կնեգլ, տու՛ սալգաթ:

—Դե վար կյամ չըս, խոխեքլըտ ըսպընեական ըմ:

—Ըսպանում ըս, ըսպանըն, բայց կլալ չըմ:

էտ սալգաթն էտ էրկու խոխոցը փըռնում ա, ըսպանում:

—Դե, միհենգլ եք խաղ անենքլ:

—Դե վար տի յա, ըսպասըն, քլընամ ըլթըվավը ճո՞ր պերիմ
ծո՞րան:

—Զէ՛, վախում ում փախճիս:

—Դե վար վախում ըս, վընենաս մին քլենդիր կապե, վար
փախճիմ վուշ:

էտ պահակը տըրա վընենան քլենդիրը կապում ա, պա՞ց թո-
ղում: Փարին քլինամ ա դալդան հընցնում թա չէ, վընենան քլեն-

դիրը հետ ա անում, ըլթըվին օյնան կապում: Պահակը տընսնում ա, վար կյամ շի, քինգիրան ծիքյ ա տամ, տընսնում ա շըրըխկալավ ըլթավան ա կյամ: Տա կլոխ ա իյնում պանը հինշումն ա, տըրըք-ցնում ա ուրան ծերքը վիրավորում, սըլըթնենրեն եր կըցնում:

—Ա տընըշիներ, հինշ ը՞ք քոն իլալ, ղըլընենն եկեն խոխեքյը կտուրեցեն, Փարին տարեն:

Սըլըթնենն լըեր ըն կըննում փայտոնը լըծում, կյամ թաքավըերեն տըղըեն ասում: Տա շատ բիքյիփանում ա: Տա թողենքյ ըտըեղ:

Փարին քյընում ա տընսնում մին շորան վըեխճար ա պահում: Թուրքետուր ծեն ա տամ:

—Չորան կարդաշ, Ալիխանը գյորմադին¹:

—Վալլահ, բա՛շի, հեշ Ալիխանը գյորմադիմ²:

Ախճիգյը քինամ ա շուբանենն կոշտը: Չորանը մին կյանու թափան ա պիրտոնտոնում, քցում ըխճըկանը կլոխը: Ըխճըկանը տանում ա տոն, ասում ա:

—Խանում, քըզետեն մին ղուլլուղշի լըմ պըերալ:

—Շատ էլ լծվ կինի, թող կլա քըզըհետ վեխճարը պահեն: Փարին ասում ա:

—Խանում, ինձ տան գործեր տո, հանդ կարել լըմ քյընամ:

—Դե, հինշ ը՞մ ասում, մինգյել տանը գործ ըրա:

Ալիխանն էլ սազը յոր ա օնում, էն պըհակեն նըհետ քյինամ շենբաշեն շոռ կյամ, տոնա կյամ Փարոն շենը: Ախճիգյը քյընամ ա տընսնում էրկու դարիբ մարթ ըխպիրին դրաղեն: Ժինանշում ա: Քյընամ ա տոն, ասում:

—Խանում, մին տարե յա ծեզ ղուլլուղ ըմ ըրալ, խնթրում ում ուրոգյոնըս թուլլ տաք էն աշըղենն պերինքյ ըստեղ:

—Լավ կինի, քյընամ պեր:

Ախճիգյը քյընամ ա ըշըղենն պըերում տոն: Փարին շուբանենն ասալ ա:—Մին մըեծ մըհակ յոր կալ, քյընամ տըռանը ըսպասեն, հու վար տոնա կլա, կըթխես: Աշըղը վար ըսկասլ ա գոմլ անելը, Ալիխանեն հընգերը հր ա կենում, թա տոնա կլա, շորանը թըխում ա, տըրան ըսպանում: Մինգյել ախճիգյն ա գոմլ անում, ախպըերն ա օղում տոնա կլա, թըխում ա ըսպանում: Թաքավըերեն տղան ուրան կնգանը յոր ա օնում, քյընամ ուրան վաթանը:

¹ Չորան եզրայր, Ալիխանին շահ տեսել (Մ. Ա.):

² Աստված վկա, քույրիկ, Ալիխանին բոլորովին շահ տեսել (Մ. Ա.):